

Załącznik do Uchwały nr XXXIX/346/2020
Rady Miejskiej w Rogoźnie
z dnia 30 października 2020 roku

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA
RODZINY
NA LATA 2021-2023**

Spis treści

I Wiadomości ogólne.....	3
1.1. Wprowadzenie.....	3
1.2. Uwarunkowania prawne realizacji Programu	3
1.3. Diagnoza społeczno-demograficzna Gminy Rogoźno.....	4
1.4. Analiza SWOT obszaru wspierania rodziny.....	8
II Zadania programowe	10
2.1. Cel główny.....	10
2.2. Cele szczegółowe.....	10
2.3. Odbiorcy Programu.....	12
2.4. Realizator.....	12
2.5. Źródła finansowania.....	12
2.6. Monitoring.....	12
Zakończenie.....	13
Spis tabel.....	14

I Wiadomości ogólne

1.1. Wprowadzenie

Rodzina definiowana jest jako podstawowa komórka społeczna, stanowi środowisko wzrastania i kształtowania obywateli. Powinna dawać poczucie bezpieczeństwa, kształcić, wychowywać, przekazywać wartości oraz tradycje. Rodzina jest pierwszą instytucją wychowawczą, z którą styka się dziecko, to w niej przebiegają procesy socjalizacji oraz kształtowanie osobowości człowieka. W rodzinie każdy z jej członków powinien czuć się autonomiczną osobą obdarzoną szacunkiem, mogącą rozwijać swoje indywidualne zainteresowania. Rodzina prawidłowo spełniająca swoje funkcje może skutecznie wykształcić mechanizmy przezwyciężania trudności oraz radzenia sobie z problemami współczesnego świata. W czasie wzrastającego kryzysu wartości i nieustannie zmieniającej się struktury społeczeństwa nawet prawidłowo funkcjonujące rodziny narażone są na szereg kryzysów, dlatego powinny móc skorzystać z interdyscyplinarnego wsparcia. Rodziny narażone na różne czynniki negatywne takie jak bezrobocie, długotrwała choroba, uzależnienie, nieporadność opiekuńczo-wychowawcza w szczególności powinny otrzymać pomoc na wszystkich poziomach funkcjonowania rodziny, od najmłodszych do najstarszych jej członków.

Podmiotem realizującym to zadanie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogoźnie a narzędziem umożliwiającym skuteczną pomoc rodzinie jest Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023. Program zakłada utworzenie spójnego systemu wsparcia dziecka i rodziny, wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo wychowawcze oraz wzmocnienie roli i funkcji rodziny.

1.2. Uwarunkowania prawne realizacji Programu

Zadania i założenia Programu zgodne są z kierunkami następujących aktów prawnych:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U.1997 nr 78 poz.483);
2. Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120 poz.526);
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U.2020 poz. 821);
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U.2020 poz. 218);
5. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U.2019 poz. 2277 z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.Dz.U.2019 poz. 852 z późn. zm.);
7. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j.Dz.U.2019 poz. 1507 z późn. zm.).

1.3. Diagnoza społeczno-demograficzna Gminy Rogoźno

Gmina Rogoźno jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie wielkopolskim i powiecie obornickim, 40 km na północ od Poznania. Granice mają łączną długość 82 km. Siedzibą gminy jest miasto Rogoźno (prawa miejskie - 24 kwietnia 1280r.).

Powierzchnia gminy to 217,95 km², w tym 11,2 km² przypada na miasto Rogoźno. Przez centralną część gminy przebiega łącząca Poznań z Pomorzem Środkowym droga krajowa K-11 i ważna linia kolejowa Poznań-Kołobrzeg. W miejscowości Ruda bierze początek droga wojewódzka nr 241 Rogoźno-Wągrowiec.

Gminę zamieszkuje 17 775 osób (stan na 31.05.2020 r.), z tego w Rogoźnie mieszka 10 704 osób. Średnia gęstość zaludnienia to 81,5 os./km², a w Rogoźnie 955,7 os./km². Szczegółowy obraz demograficzny Gminy ukazuje tabela nr 1.

Tabela nr 1. Sytuacja demograficzna.

Wyszczególnienie		Rok 2017	Rok 2019
MIESZKAŃCY (w osobach)			
Ogółem	1	18209	18367
KOBIETY			
Ogółem	2	9105	9159
Wiek 0-17			
Wiek 0-18 (dla 2019 r.)	3	1845	1937
Wiek 18-59			
Wiek 19-59 (dla 2019 r.)	4	5177	5047
Wiek 60 lat i więcej	5	2083	2175
MĘŻCZYŹNI			
Ogółem	6	9104	9208
Wiek 0-17			
Wiek 0-18 (dla 2019 r.)	7	1918	2030
Wiek 18-64	8	6146	6040

Wyszczególnienie		Rok 2017	Rok 2019
Wiek 19-64 (2019 r.)			
Wiek 65 lat i więcej	9	1040	1138

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2017 i 2019.

Analizując powyższe dane należy zwrócić uwagę na systematycznie malejącą ilość osób w wieku produkcyjnym, zarówno kobiet i mężczyzn w stosunku do rosnącej liczny osób w wieku poprodukcyjnym. Tendencja ta ma swoje odzwierciedlenie w analizie rynku pracy (tabela nr 2).

Tabela nr 2. Osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy.

RYNEK PRACY			
	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Bezrobotni ogółem	258	766	623
Bezrobotni długotrwale ogółem	105	268	199
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	0	160	120

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017, 2018 i 2019.

Tendencji spadkowej osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne nie należy upatrywać w znalezieniu zatrudnienia a brakiem zainteresowania poszukiwaniem pracy, szczególnie wśród osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rogoźnie. Przyczyny tej można upatrywać w znacznym wzroście pomocy państwa dla rodzin. Mieszkańcy Gminy, którzy pracowali sezonowo lub poszukiwali pracy zrezygnowali z takiej aktywności, ponieważ otrzymały pomoc w porównywalnych kwotach, które uzyskiwały wcześniej z pracy. Przyczyniło się to jednocześnie do wzrostu pracowników pochodzących z Ukrainy.

Tabela nr 3. Udzielona pomoc i wsparcie.

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY i WSPARCIA			
Liczba osób	2186	2 018	1 848
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE			
Liczba osób	945	912	822

Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
W tym: osoby długotrwale korzystające	272	397	382
Wiek 0-17	292	258	211
Wiek produkcyjny	509	483	435
Wiek poprodukcyjny	144	171	176
Liczba rodzin	672	655	597
Liczba osób w rodzinach	1677	1 565	1366

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017, 2018 i 2019.

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że w porównaniu do ubiegłych lat nastąpił spadek osób korzystających z pomocy i wsparcia. W odniesieniu do roku 2018 pomoc przyznano 170 osobom mniej, co daje 58 rodzin mniej. Liczba osób, którym przyznano świadczenie zmniejszyła się o 90 osób. Powody przyznawania pomocy obrazuje tabela nr 4.

Tabela nr 4. Powody przyznania pomocy.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA			
Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
UBÓSTWO			
Liczba rodzin	373	367	315
BEZROBOCIE			
Liczba rodzin	248	116	87
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ			
Liczba rodzin	379	264	256
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA			
Liczba rodzin	656	489	478
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH - OGÓLEM			

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA			
Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Liczba rodzin	316	125	100
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO – OGÓŁEM W TYM : RODZINY NIEPEŁNE			
Liczba rodzin	-	87	81
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO – OGÓŁEM W TYM : WIELODZIETNOŚĆ			
Liczba rodzin	-	81	75
ALKOHOLIZM			
Liczba rodzin	49	33	34
SIEROCTWO			
Liczba rodzin	0	1	1
NARKOMANIA			
Liczba rodzin	1	0	1
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA			
Liczba rodzin	283	93	90
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA W TYM: WIELODZIETNOŚĆ			
Liczba rodzin	229	81	75
BEZDOMNOŚĆ			
Liczba rodzin	57	69	50
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO			

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA			
Wyszczególnienie	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Liczba rodzin	13	12	10
ZDARZENIA LOSOWE			
Liczba rodzin	2	1	3
PRZEMOC W RODZINIE			
Liczba rodzin	32	0	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2017, 2018 i 2019.

Najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy w roku 2019 była długotrwała choroba, następnie ubóstwo, dalej niepełnosprawność. Należy zauważyć, że w ostatnich latach liczba ta jest porównywalna. Często także udzielano pomoc z powodu bezrobocia, jednak można zaobserwować spadek przyznawania pomocy z tego powodu w porównaniu do lat poprzednich. Istotnym czynnikiem dla tworzenia Programu jest przyznawanie pomocy z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz potrzeby ochrony macierzyństwa. Wartość wskaźnika nadal pozostaje na poziomie wysokim, co świadczyć może o istniejących problemach z którymi borykają się rodziny. Wdrożenie Programu wydaje się być tym bardziej uzasadnione.

1.4. Analiza SWOT obszaru wspierania rodziny

Analizę obszaru pomocowego dla rodziny przedstawia tabela nr 5.

Tabela nr 5. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny; • dobra znajomość środowiska lokalnego osób działających w obszarze pomagania; • zatrudnienie odpowiednio wyspecjalizowanej kadry w zakresie pomagania rodzinie; • rozbudowana infrastruktura oświatowa; • realizowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie • działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • niska świadomość rodziców w zakresie opiekuńczo-wychowawczym; • „hermetyczny” model rodziny; • niski poziom oraz niechęć do wykorzystywania własnych zasobów do radzenia sobie z problemami; • niechęć do korzystania z oddziaływań w zakresie wspierania rodziny; • brak rodzin wspierających; • ograniczona liczba miejsc w przedszkolach publicznych; • brak publicznego żłobka; • ograniczone zasoby lokalowe Gminy – niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych; • brak placówek wsparcia dziennego;

- działalność świetlic środowiskowych;
- zapewnianie dostępu do pomocy specjalistycznej, tj. prawnej, rodzinnej, psychologicznej i psychoterapeutycznej;
- realizacja wieloletnich programów rządowych „Posiłek w szkole i w domu” oraz Karty Dużej Rodziny;
- zapewnianie do dostępu do specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- dobre zaplecze sportowe dla dzieci;
- dostęp do wsparcia asystenta rodziny poprzez zatrudnianie odpowiedniej liczby asystentów;
- szerokie działania profilaktyczne realizowane przez placówki oświatowe;
- działalność Centrum Integracji Społecznej oraz Spółdzielni Socjalnej „Opus”;
- realizacja „Szkoły dla Rodziców”;
- odpowiednie realizowanie działań ustawowych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogoźnie;
- zapewnianie szkoleń dla kadry pomocowej w tematyce wspierania rodziny.

- niewystarczająca liczba rodzin zastępczych oraz brak kandydatów na pełnienie rodzin zastępczych;
- bardzo niskie zaangażowanie organizacji pozarządowych w zakresie wspierania rodziny;
- słaba oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży;
- brak prawidłowych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych.

SZANSE

- rozwój ogólnopolskiej polityki prorodzinnej;
- aktywizacja zawodowa osób zagrożonych marginalizacją społeczną;
- współpraca placówek działających na terenie gminy z placówkami powiatowymi;
- aktywny udział rodzin we współpracy z asystentami rodziny;
- możliwość ciągłego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników GOPS;
- pozyskiwanie środków unijnych na realizację projektów;
- zmiana spostrzegania rodzin z dysfunkcjami opiekuńczo-wychowawczymi przez społeczność lokalną.

ZAGROŻENIA

- osłabienie więzi rodzinnych oraz autorytetu rodzinnego;
- występowanie zjawiska „hermetyzacji rodziny”;
- przerzucanie odpowiedzialności za opiekę i wychowanie na instytucje;
- rosnące koszty utrzymania rodziny;
- niewystarczające zasoby mieszkaniowe;
- brak zainteresowania ze strony rodziców sposobem spędzania czasu wolnego dzieci;
- zaniebywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców;
- uzależnienie się beneficjentów GOPS od udzielanej pomocy;
- brak rodzin wspierających;
- brak środków na placówki wsparcia dziennego.

Zródło: opracowanie własne.

II Zadania programowe

2.1. Cel główny

Celem głównym programu jest:

Tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny oraz wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2.2. Cele szczegółowe

Dla realizacji celu głównego Programu wyznaczono następujące cele szczegółowe:

1. Wspieranie bezpieczeństwa bytowego dziecka i rodziny.
2. Wspieranie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny.
3. Współpraca interdyscyplinarna na rzecz możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Tabela nr 6. Harmonogram realizacji Programu.

Lp.	Zadania	Wskaźniki	Okres realizacji
Cel szczegółowy 1. Wspieranie bezpieczeństwa bytowego dziecka i rodziny.			
1.	Pomoc w zaspokajaniu potrzeb bytowych rodziny	1. Liczba rodzin otrzymujących pomoc finansową z GOPS. 2. Liczba rodzin otrzymujących świadczenie wychowawcze. 3. Liczba rodzin otrzymujących zasiłek rodzinny. 4. Liczba rodzin otrzymujących dodatek energetyczny. 5. Liczba rodzin otrzymujących dodatek mieszkaniowy. 6. Liczba rodzin pobierających fundusz alimentacyjny. 7. Liczba dzieci objętych dożywaniem. 8. Liczba rodzin otrzymujących pomoc żywnościową.	2021-2023
2.	Wyrównywanie szans edukacyjnych	1. Liczba dzieci, które otrzymały stypendium socjalne. 2. Liczba dzieci, które otrzymały pomoc na zakup podręczników szkolnych.	2021-2023
3.	Wyrównywanie szans zdrowotnych	1. Liczba dzieci objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi. 2. Liczba godzin świadczonych specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci.	2021-2023
4.	Wyrównywanie dostępu do wypoczynku	1. Liczba dzieci, które brały udział w wypoczynku (kolonie, obozy).	2021-2023

Lp.	Zadania	Wskaźniki	Okres realizacji
Cel szczegółowy 2. Wspieranie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodziny			
1.	Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	1. Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny	2021-2023
2.	Diagnoza sytuacji rodzinnej, przyczyn kryzysu oraz jakości życia rodziny (w tym sytuacja zdrowotna rodziny i szkolna dzieci)	1. Liczba opracowanych analiz wstępnych sytuacji rodziny oraz kart informacyjnych	2021-2023
3.	Wspieranie i rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin	1. Liczba opracowanych planów pracy z rodziną.	2021-2023
4.	Monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny	1. Liczba rodzin objęta monitoringiem po zakończeniu pracy z asystentem rodziny	2021-2023
Cel szczegółowy 3. Współpraca interdyscyplinarna na rzecz możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej.			
1.	Współpraca z instytucjami pieczy zastępczej na rzecz wsparcia dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1. Liczba opinii dotyczących rodziców biologicznych dzieci, umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2021-2023
2.	Współpraca interdyscyplinarna na rzecz dziecka i rodziny z PCPR w Obornikach	1. Liczba posiedzeń zespołu oceniającego sytuację dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, w których udział brali asystenci rodziny	2021-2023
3.	Wspieranie rodzin w odzyskaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej	1. Liczba opracowanych/zaktualizowanych planów pracy z rodziną	2021-2023
4.	Monitorowanie sytuacji rodziny po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny	1. Liczba rodzin objęta monitoringiem po zakończeniu pracy z asystentem rodziny	2021-2023

2.3. Odbiorcy Programu

Program ten jest adresowany dla rodzin, mieszkańców Gminy Rogoźno, które przeżywają trudności opiekuńczo wychowawcze.

2.4. Realizator

Realizatorem programu jest Gmina Rogoźno, w szczególności Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogoźnie.

2.5. Źródła finansowania

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

2.6. Monitoring

Monitoring Programu będzie polegał na corocznym gromadzeniu i analizowaniu informacji o stanie jego realizacji, według powyżej opracowanych wskaźników monitorujących. Zebrane dane pozwolą na ocenę realizacji wyznaczonych zadań. Efektem monitoringu będzie opracowanie sprawozdania przez pracownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rogoźnie, wyznaczonego przez kierownika jednostki i przedłożenie go kierownikowi w terminie do 30 kwietnia każdego roku. Kierownik placówki przekaze sprawozdanie w ciągu 14 dni od jego otrzymania Radzie Miejskiej Rogoźna.

Zakończenie

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 zakłada tworzenie możliwości sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny oraz wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wsparcie rodziny będzie miało wielowymiarowy charakter, w tym: zaradczy, profilaktyczny i ochronny, tak, by wspomóc rodziny w przezwyciężaniu trudności, które nie zawsze są w stanie przezwyciężyć wykorzystując własne uprawnienia, możliwości i zasoby. Propagowanie zachowań pozytywnych w środowisku rodzinnym daje szansę na zdobywanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz wzmocnienie znaczenia pozycji rodziny w społeczeństwie.

Spis tabel

Tabela nr 1. Sytuacja demograficzna.....	4
Tabela nr 2. Osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy.....	5
Tabela nr 3. Udzielona pomoc i wsparcie.....	5
Tabela nr 4. Powody przyznania pomocy.....	6
Tabela nr 5. Analiza SWOT.....	8
Tabela nr 6. Harmonogram realizacji Programu.....	10